

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
О
Т
Е
К
А

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а. вр

БРОЙ 36. У Новоме Саду, 28. септембра 1859. **ГОД. II.**

ПОЗИВЪ НА ПРЕДПЛАТУ.

Съ овимъ броемъ свршув се трѣћа ово-
годишња четвртъ „Школскога Листа“

Позивамо ову гг. предбройнике, кои лист
овай и у напредакъ имати желе, да свою пред-
плату поновити изволе. Цена остае иста.

Кои што за овай листъ дугую, нека се
постараю дугъ свой што пре измирити, ина-
чеъемо принуђени бити, после нове године
помоћу суда покупити наше вересие.

Уедно являмо, да се стари броеви „Школ-
скога Листа“ коихъ е овде нестало било, садъ
изнова препечатаваю. Досадъ е препечатанъ
1. и 2. брой одъ год. 1858., а и у напредакъ
являемо, како кои брой готовъ буде. Кои
ове броеве потребую нека изволе за сваки
брой 12. новчића послати. Иначе ће бити це-
на Школскоме Листу: За сви 11. броева одъ
год. 1858. заедно съ насловомъ и садржаемъ
1 ф. а. вр.; исто тако и за сваку четвртъ (12
броева) год. 1859. съ насловомъ и садржа-
емъ по 1. ф. а. вр.

Уредништво Школскога Листа.

Св. Владимиръ сръбскій краль.

одъ 1010—1015 после Христа.

На 150 година одъ прилике после тога, како су Срби по другій путъ были крштени и примили науку Христа Спасителя, владаше Србиомъ Владимиръ, синъ краля далматинскогъ Петрислава.

Пре Владимирове владе Србія в пуно 50 година была безъ свогъ владоца. Паклений раздоръ, кои в разцепію быо сръбскій народъ на више партая, тако в быо изцедио силе сръбскоме народу, да се немогаше доста снажно борити за свою слободу и свою независность. Бугари и Грци желећи едни друге надвладати, отимали су се о Србію, као о неко пусто благо. Бугари, дивльомъ силомъ нападнувши на Србію, преваромъ заробивши многе сръбске властеле, овладаше свомъ Србиомъ, — па ю опленише, и поробише са свимъ (око 924). После некогъ времена почео в истина великій жупанъ Чаславъ Клонимировиѣ прикупляти Србе подъ свою власть; али в онъ био тако слабъ, да се немогаше на влади одржати, него подчини себе, и сву Србію грчкој власти. Србія тако изгуби свое владоце, и съ нѣма и свою слободу, и независность.

Србія в была много година безъ свои владалаца: нѣомъ владаху грчки цареви, и нѣгови наместници, Сръбскій народъ неимаюћи главе быо в принуђенъ слушати заповести страни господара, и покоравати се туђину. Та в судбина сваке државе, и свакогъ народа кои презирући общте народно благо, разцени се на партае, и у недрима своимъ подранюе злобу и неслогу.

После више одъ 50 година, како в Србія была у оваквомъ зломъ станю, овлада нѣомъ младый Кральвиѣ Владимиръ, (около 1010) избраникъ божіи, да подигне у сръбскомъ народу кральвскій престо.

Владимиръ быяше тихъ, и кротакъ; смиренъ и благъ; добродушанъ и побожанъ; украшенъ мудрошкѹ и светиньомъ; достоянъ, да на земљи носи царску круну, и на небу да добіе мученичкїи венаць.

Владимиръ небыяше срећанъ владалаць. У почетку нѣгове владе управляше Бугарскомъ силный царь Самуило, кои, дознавши, да е Владимиръ изъ пепела подигао ербску државу, подиже войску на нѣга, и уѣзу Србію.

Владимиръ се нехтеде упуштати у бой съ Бугарима. Нѣгова е намера была, да у миру съ благословомъ влада ербскимъ народомъ. Онъ е быо побожанъ, па нїе хтео, да на коцку ставля животъ свои войника; па се зато уклонїо испредъ бугарске войске на неко брдо, кое се зваше *Косо* (mons obliquus), надаюћи се, да ће се съ миромъ Самуило повратити у Бугарску, кадъ види, да му ербека войска неизлази на сусретъ.

Но Владимиръ се превари у свомъ наданю. Самуило едномъ войскомъ обседне брдо, на коимъ е быо ербскїи краль са своїомъ властеломъ; и другомъ войскомъ оде далъ у Србію, да ю роби, и пали. То быяше врло мучно Владимиру, кои е быо милостива срца; а нѣгове муке іошъ су веќе быле, кадъ му умреше неколико люди, кое су уеле змїе, коихъ е много было на косомъ брду. Владимиръ незнаѣаше шта да ради, помоћи нїе имао ни одкудъ, сву е надежду имао у Бога, кои му е едино могао помоћи. Владимиръ, и иначе побожанъ, клекне на колена, па се са сузама искрено помолї Богу, кои услїша молитву праведног свогъ слуге, па одузме змїяма едъ, коимъ су тровали владимирове людѣ. Одъ то доба на косомъ брду нема отровни змїя, и едовити гуя. Тако помаже Богъ оними, кои му се моле, и исцунява желъ онима, кои у нѣга верую, и у нѣгову се милость уздаю.

Но Владимир тиме іошъ небыяше спасенъ, нѣга очекиваху веѣе беде на овомъ свету, онъ е было бо- жїи угодникъ, нѣму е было наменѣнъ мученичкїи ве- нацъ; кои се заслужуе патнями и страданѣмъ на землїи.

Самуило е позивао Владимира, да се сиѣе съ бр- да са своїмъ властелима. Владимиръ нехтеде найпре то учинити, алъ се тада прїяви Самуилу некїй владимировъ властелинъ, коиму се обеѣа издати свога кра- ля. То е Владимиръ држао за знакъ, да е божїя во- ля, да страда, помоли се Богу, па као добар пастиръ, готовъ положити свою душу за свое овце, рече сво- іой властели, да иде Бугарима, да се преда Самуилу, еръ е болъ, да страда онъ самъ за све, него да из- гину сви за нѣга. Што рече, то и учини. Самуило у- вати Владимира, и пошлѣ га у место *Проу* (сада Преспу) где му е био и дворъ и ту га баѣи у дубо- ку тавницу.

Продужиѣе се.

Евангелїя. и Апостоли.

на данъ св. великомученика Димитрія.

(одъ Іована гл. XV. зач. 52.)

Рече Гдѣ своїмъ оученикѣмъ: „Сїа заповѣдаю вамъ, да любите дрѣгъ дрѣга. Рече Господь своим ученицима: „Ово вамъ заповѣдамъ, да любите другъ друга.

Аше мїрз кáсз ненакїдїтз, кѣдїте, ѡко менє пре- же кáсз возненакїдѣ. Ако светъ васъ узмрзи, знайте, да е мене пре васъ мрзио.

Аше ѿ мїра вѣсте вѣли, мїрз оубо своє любїлз вѣ; ѡкоже ѿ мїра нѣсте, но азз избрáхз вѣ ѿ мїра, сегѡ рáди ненакїдїтз кáсз мїрз. Да бисте били одъ света, светъ би свое любїо; а кадъ одъ света нисте,

него васъ я избра одъ света, тога ради и мрзи на васъ светъ.

Поминайте слѣво, ѣже азъ рѣхъ вамъ: „Нѣсть рабъ болѣи Гда своего.“ Аще мене изгнаша, и васъ изженѣтъ; аще слѣво мое соблюдѣша, и васъ соблюдѣтъ. Опоминьте се речи, кое вамъ я реко: „ни слуга бо- льи одъ господара своего.“ Ако мене изгнаше, и васъ не изгнати; ако реч мою услышаю, и вашу не слушаши.

Но сѣ всѣ творѣтъ вамъ за имя мое, ꙗко не- вѣдѣтъ послѣваго ма. Али не ово све чинити вамъ збогъ имена моего, еръ непознаю оногъ, кои ме посла.

Аще не быхъ пришелъ и глаголахъ имя, грѣха не быша имѣли: нынѣ же кинѣ не имѣтъ ш грѣсѣ своегома. Да не самъ био дошо и говорию имъ, грѣха неби имали; а садъ изговора неже имати за грѣхъ свой.

Ненавидѣи мене, и Отца моего ненавиждѣтъ кои мрзи на мене, и на оца моего мрзи.

Аще дѣла не быхъ сотворилъ къ нимъ, ихже инъ никтоже сотвори, грѣха не быша имѣли; нынѣ же и видѣша, и козненавидѣша мене и Отца моего. Да не самъ дела творию межу ними, какви други нико нетвори, грѣха не би имали; а садъ и видеши, и (опет) омразише на мене и на оца моего.

Но да свѣдется слѣво писаное въ законѣ ихъ: ꙗко козненавидѣша ма тѣне. Али да се ебуде реч написана у закону нѣномъ: да омразише на мене туне. (ба- дава низашто).

Егда же прїидѣтъ Оутѣшитель, егдаже азъ послю вамъ ш Отца, дѣхъ истины, иже ш Отца исхѣдитъ, той свидѣтелствѣетъ ш мнѣ. А кадъ доже утешитель, коегъ ху я послати вамъ одъ оца, духъ истине, кои одъ оца исходи, тай не сведочити за мене.

И вы же свидѣтелствѣете, ꙗко исконѣ съ мною есте. А и вы не те сведочити, еръ сте одъ почетка самномъ.

Сїа глаголашъ вамъ, да не соблазнитѣся. Ово ка-
ва' вамъ, да се несаблазните.

Ѫ сомнишиз изженѣтъ вы; но прїидетъ часъ, да
всѣмъ, ѡже оубїетъ вы, возмнѣтся слѣже въ приносїти
Богѣ. Изъ зборница изтерае вас; а доѣше време, да
ѣе сваки, кои убивъ васъ мислити да службу чини
Богу.

(Апостолъ Тимошии, гл. II. зач. 292.)

Чѣдо Тимоѣе: козмогай въ благодѣти, ѡже ш
Хрїстѣ Исхсѣ. Чедо Тимотие: ячай у благодати Хри-
ста Исуа.

И ѡже слышалъ еси Ѫ менѣ многима свидѣтели,
сїа предаждь вѣрнымъ, человекымъ, ѡже доволни бѣ-
дѣтъ и инѣхъ научїти. И што си чуо одъ мене предъ
многимъ сведоцима, то предай вернимъ людма, коиѣ
кадри бити и друге научити.

Ты ѡубо злопостраждѣи ѡкъ добръ воинъ Исхсъ
Хрїстокъ. Ты дакле зло трпи, као добаръ воинъ Исхсъ
Христовъ.

Никтѣже бо воинъ быкъа шевказѣтся къплѣми
житейскимы, да коекѣтъ оубодѣнъ бѣдетъ. Брѣ никои
воиникъ неби, кои се заплѣе у трговине светске; а
да войводи угоданъ буде.

ѡше же и постраждетъ ктѣ, не вѣнчѣетъ, ѡше не
закѣннъ мѣченъ бѣдетъ. А ако и пострада ко, неѣ
увенчанъ бити, ако не буде закономъ мученъ.

Трѣждѣющемъ дѣлателю прѣжде подобѣетъ Ѫ
плодѣкъ вкѣсити. Трудѣемъ се радину прво пристои
одъ плода окусити.

Разѣмѣй, ѡже глаголай; да дасть ѡубо тебѣ Гдѣ
разѣмъ ш всѣмъ. Разуми што говоримъ; а Господь да
ти да разумъ о свему.

Поминѣй Гдѣ Исхса Хрїста востѣвшѣго Ѫ мѣр-
твѣхъ Ѫ сѣмене Давїдова, по благокѣстковѣнїю моемъ,

вз немже злостраждѣ дѣже до ђузз, ѣкш сладѣй; но слѣво Божіе не вѣжетса. Опомени се Господа Исуса Христа кои устаде изъ мртви, одъ семена Давидова, по евангелию моме, у коемъ страдамъ до сами окова, као злочинацъ; али реч Божия невезуѣсе.

Сегѡ рѣди всѣа терплію избрѣнныхъ рѣди, да и тѣи спасеніе улѣчатъ, ѣже ш Хрїстѣ Исусѣ, съ слѣвою вѣчною. Зато све трпимъ избранихъ ради, да и они спасеніе получе у *Христу Исусу* са славомъ вечномъ.

Библична история старогa завета

за потребу дечице школеке.

§ 8. О царствима єврейскимa.

По смрти мойсиейвой Исусъ Навинъ предводио єврее у земљу ханаанску, коју имъ є Богъ обеѣао дати. Кадъ онъ ову земљу освоио, а онъ є раздели на дванаестъ племена, коя имаю свое порекло одъ 10 синова яковлѣвихъ и 2 іосифова. Съ почетка живели су єврейи у овой ханаанској земљи подъ судияма. Но кадъ имъ ови дотешчаю, онда се старешине из свию племена єврейскихъ скупе кодъ свога судие Самуила, и кажу му да више не ѣе судия да надъ њима владаю, него хоѣе цара. И на то Саула за цара изберу.

После Саула постане царемъ Давидъ који є због своіихъ побожнихъ псалема знатанъ. За Давидомъ беше царъ синъ његовъ Соломонъ, који се своіомъ мудрошћу и богатствомъ и господствомъ тако прослави, да су цареви изъ далекихъ земаля долазили да га виде и мудрость његову да чую. Онъ є и по томе знатанъ, што є сазидао онај славни храмъ єрусалимски, у који изъ целе царевине народъ єврейски о празницима долазаше и богу се моляше.

По смрти соломоновой најпрече чиняше се царство да припадне његовомъ најстариемъ сину Ровоаму. Али будући є овай Ровоамъ одмах у почетку по-

почео поступати съ народомъ не као царъ , кои хоће да буде отацъ своје народу, него као неки силеция кои хоће да га се люди бое и на силу да га слушаю; за то се нѣхъ десетъ племена од нѣга одметну и Ёровоама себи за цара изберу.

При Ровоаму , сину соломоновомъ , остану само два племена: юдино и венияминово , и нѣгово царство назове се *царство юдейско*, а престо му беше у Ёрусалиму. Ёровоамъ пакъ намести се као царъ у граду Самарии, и нѣгово царство порзове се *царство израильско* или *самаринско*. Али онъ неостане код права Бога, него начини две златне юнице, и заповеди народу да имъ се кланя, а у Ёрусалимъ о празницима више да не иде. Одъ то доба мало е среће било међу Израильцима , еръ имъ цареви бяху гори одъ горега. А осимъ свию найгори бияше царъ Ахаавъ и нѣгова жена Ёзавеля. еръ нѣхъ двое растераше коигодъ истинога Бога вероваху , шта више и саме проке божие побиеше.

§ 9 О проиашти царства израильскога и юдейскога

Обадва царства, како израильско тако и юдейско, найпосле због неслоге и раздора свога пропадну. Найпре е пропало царство израильско, кое е асирски цар Саламанасаръ утаманио; а сто година доцни халдейски царъ Навукодоносоръ царство юдейско разори, престолни градъ Ёресалимъ разруши, а народъ силни зароби.

Док су Израильци и Юдеи у ропству били, свагда имъ е давао Богъ неке люде кои су ихъ учили и световали , да самога еднога и истинога бога поштиваю, а одъ идола да се чуваю, и кои су ихъ у свему исправляли и на добро упућивали. И ови люди звали су се *Пророци*.

WWW.UNIL
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Понайвише бияше овиш пророка божіих по смрти соломоновой, кадъ се царство еврейско на две стране разделило. Съ почетка бияху у Еврея ови пророци: Мойсѣ, Самуилъ и Давидъ; а подъ царевима Израилъскимъ и юдейскимъ, найзнатни бияху Илия и Елисей, а по томъ Исаия, Еремия, Езекииль и Данило и іошъ другихъ дванаестъ, кои су се своіом мудромъ наукомъ и прорицанѣмъ будућихъ догађая отликовали.

Ова прорицаня нѣхова понайвише односила су се на то, да ће се Евреји свога ропства ослободити и у свою отачбину повратити, па онда да ће доћи на землю обећани Месія т. е. Христосъ спаситель, кои ће се у Витлеѣму Юдейскомъ родити, за живота свога много препатити, али по смрти своіой особито прославити.

§ 10. *О поврашку еврейскомъ у ошачбану свою.*

После 70 година, како е народъ юдейски у ропству вавилонскомъ провео, перзиски кнезь Киръ постане царъ надъ Асириомъ и Мидиомъ и Вавилонскомъ. Одмахъ прве године свога владаня обяви онъ свима Евреима по своме царству, да се могу слободно повратити у свою землю, и градъ свой и цркву на ново сазидати, вративши имъ овомъ приликомъ на трагъ 5400 разнихъ црквенихъ ствари, што е царъ Навукодоносоръ изъ храма ерусалимскогъ у Вавилонъ донео био. Који годъ Ерусалима заборавио ние, сад се стане спремати на путъ. Око 42,000 кућних старешина, понайвише одъ племена юдина и левиева, врате се са поглаваромъ и вођомъ своимъ Зоровавелѣмъ на развалине ерусалимске.

Пошто се на ново сазида црква ерусалимска, требало е іошъ по пророштву даниловомъ да прође до Христа 483 године. И за то време дочекаше Евреји

доста и среће и несреће; ерѣ најпре удари на њих египатски царѣ Птоломей, па освоивши земљу њихову одведе у Египатъ до сто хиљада Евреја у ропство, у комъ су више одъ сто година провели. За тимъ подпадно они подъ властѣ сирскога цара Антиоха, који много хиљада Евреја кое премамљиванѣмъ кое претњомъ нагони, те су се морали идолима кланяти; а који су се томе противили, те е свакояко мучио,

У ово време прославили су се међу Евреима Макавеи, една јуначка породица, ерѣ они отеше земљу исподъ туђе власти. Али не могући се сами за себе одржати удруже се съ Римлянима, који ихъ после мало по мало подярме, и у еврейској земљи свога намесника поставе. Истина да е тобожњи царѣ њиховъ Иродъ управляо земљомъ еврейскомъ, али подъ туђомъ власти. И зато правима Евреима ерце пуцаше одъ жалости, гледајући како туђинъ надъ њима влада, — и како царство свое изгубише.

Управо збогъ овога узрока Евреји сад више него икада изгледаху обећаногъ помазаника божиегъ, који би престо давидовъ подигао, а Римляне изъ земљъ изагнао. Али по светой наредби божіој друго имъ е ваљало познати; ерѣ е јоштѣ Исаия пророкъ рекао, да божие мисли ни су као мисли людске, ни ти су путови людски као путови божии

Најпосле будући да су Евреји више пута противъ Римляна устали, а притомъ и међу собомъ не сложни били и сведнако се свађали: зато буде њиховъ градъ Ерусалимъ одъ Римляна разоренъ, а они тако рећи по целоме свету расејани.

О снагама, које се за теранѣ машина употребљу.

(Една лекции изъ физике.)

За теранѣ машина употребљу се данасъ различите снаге, одъ коихъ су најобичније: снага людска и марвена и снага воде, ветра и паре. Люди и животинѣ крећу машине својомъ мишчаномъ снагомъ, вода ихъ тера своимъ токомъ, паданѣмъ и тежиномъ, ветаръ тискомъ, а пара распономъ. Има јошъ и други снага у природи, као: магнетска, електриска, галванска и капиларна, алъ ове јошъ досадъ нису за вученѣ већи кои терета и машина употребљаване на удушаване.

Людска е снага за вученѣ терета најслабиа и најпоузданија, чимъ валя што подуже а подеднако вући, Снага се мери по терету, коегъ е кадра за кое одређено време (н. п. за 1. секундъ,) у коју висину дићи; што већи теретъ за 1 секундъ више у висъ дигне, то е яча, и може се цифромъ означити. Обична е снага едногъ среднѣгъ човека, да у 1. секунду теретъ одъ 10 фун. у висину одъ 10. стопа дигне и то по 10. сати на данъ да чинити може.

Конѣ су и волови за вученѣ терета много удеснији него люди, и у свима се земляма употребљу. конѣ су удеснији одъ волова, ерѣ е лакше с' њима владати. Марва са две снаге ради, едно тежиномъ своногъ тела свогъ, а друго одапиранѣтъ мишица о амове и патосъ. Сила овога вученя мери се по тежини марвинчета и по снази. Мереня овогъ има више начина, најболѣи е ватовъ; по томъ е кадар едан конѣ за еданъ минутъ, теретъ одъ 33,000 фун. за 1. стопу у висину дићи. Кадъ се ова снага са людскомъ спореди, онда е снага 1. коня за 5. люди.

Вода се употребљава за теранѣ машина, напуштајући е споља на точкове, кола, да пада, илѣ да тече, пакѣ да ихѣ окрефе. Ово е најобичнија и најудешнија, ерѣ е најпростиа, најевтинија, најлакше удешена, а наједначија и непрекидна радња. Ова се снага умерава и удешава по висини паданя и брзини тока воде, и по ширини и дужини весала на колу.

Ветарѣ се употребљава само за оне млине, за коиѣ теранѣ немамо воде. Овогѣ е снага најнепоуданија, ерѣ нитѣ е подеднака, ни постоянна.

Пара намѣ е данасѣ најяча и најпоуданија снага; само е низѣ ню нужно двострука машина; едне за ню, а друге за одрефени посо. Пара се прави од воде у тврдо затворенимѣ казанима ватромѣ. Познато е да се вода ватромѣ у пару претвори, коя пара 1728. пута више места заузме негѣ нѣна вода. Кадѣ се дакле вода у тврде казане тврдо затвори и ватромѣ угрее, пара неимајући слободногѣ излаза распинѣ се, и ту страотну снагу изда. Ова се снага употребљава данасѣ за теранѣ свакояки машина. Најчудније е видети, како читава села лафи по води, и читава села кола по суву вуче.

Снага паре колико е се данасѣ у Енглеской употребљава износи за 8,000,000. люди или 1,600,000. коня. Рачуномѣ е нафено, да 1 конѣ 8 пута онолико землѣ (поля и ливаде) за изранѣнѣ потребуе, колико 1. човекѣ. Кадѣ би се дакле морало у Енглеской снаге паре са снагом коня заиспунити, то би се морало толико землѣ за израненѣ толико коня одлучити, колко е за израненѣ 12,800,000. люди нужно. Оволико више люди може дакле тамо живити, илѣ за оволико више могу се други обогатити.

Са овимѣ болѣ удешенимѣ и употребљенимѣ машинама и снагама, особито паре, кадра е една малецна земљица више еспаца, и болѣ и ефтиније начинити,

негъ найвеће найбогатие и найнапунѣние землѣ, где се ове снаге и машине неупотребляваю, већ где све по-слове люди извршуют иль марва.

Са помоћу ови болѣ удешени машина и ови снага кадра е неколико люди више посла извршити, него што ихъ иляде иляда могу безъ ови; дакле и кадра себи оно стећи, што би илядама доволно било; ние дакле чудо, да се ови обогатити, и да сви остали низъ нѣи осиромашити мораю.

Докъ су люди до овогъ дошли, да су и све снаге познали, и на нѣи сгодне машине смислили и начинили, требало е вештине и точногъ сматраня и изпитиваня природни закона и снага, кое се само оном познати даю, ко ихъ внимателно пази, вреба, куша и испитуо. Ово изпитиванѣ природни закона и снага ние юшѣ ни близу окончано. Сваки данѣ люди кои пазе по штогодѣ ново дознаю, и употребе, те се тако не само свои неволя све већма опраштаю, него и обогаћаваю, и приятније животѣ на овомѣ свету проводе.

Народна песма

за ученѣ на изусть
Майка св. Пешра.

Свети Петарѣ у рай пође, За нѣимѣ майка текомѣ тече,
Па беседи стара майка: „Стан' почекай сине Петре,
Да я с' тобомѣ у рай идемѣ“. Алѣ беседи Свети Петарѣ:
„Вратѣ се натрагѣ моя майко, Ниси гладногѣ наранила,
Ни жеднога напоила, Ниси гологѣ предела,
Нити боса преобула, Ниси слепомѣ удедила,
Ни за душу наменила, Неможѣ майко самномѣ поћи.

одѣ Любомира Ненадовића

Молишва

Блаженѣ онай о Господи, кои Тебе зове свуда.
Блаженѣ спасенѣ онай само, ко с' у Твою правду

узда. Ти никога јоште ниси страдајућегъ оставио, у свакоме краю Ти си праведнога заштитио. Моя с' душа Теби само Ђдиноме иоверава; у грудима чиста савестъ Твојомъ с' правдомъ утешава.

одъ Јована Суботића.

Р о с а.

1. Што се то по трави по зеленој блиста, јутромъ спрамъ сунашца, ноћу на месецу? Илѣ е то девојка бисеръ погубила, илѣ драго каменѣ юнакѣ са челенке?

2. Нит' е то девојка бисер погубила, ни драго каменѣ юнакѣ са челенке; већъ то сузе рони уцвелѣна майка, уцвелѣна майка за единцемъ синомъ.

3. Ђдне рони сузе, кадѣ се сунце рађа, друге рони сузе, кадѣ заоди сунце; едне рони сузе, што јој узе сина, друге рони сузе, што јоу Богъ не-прима.

4. Кое сузе рони, што јој узе сина, Те е блистаю сузе јутромъ спрамъ сунашца; кое сузе лме, што јоу Богъ неприми, те с' сузе блистаю но-ћу на месецу.

Рачунске игре за децу.

За домаће упражњивѣ четврткомъ.

(Домаће рачунске задатке, редко деца сама раде, него илѣ имѣ старији ко начини, зато и нису ни одѣ кое ползе. Далеко су болѣ у ту цель ове игре, ерѣ ихѣ деца сама раде и муче се око њи.)

Ђдна рачунска игра.

Задатакѣ. Броеве 1, 2, 3, у три реда тако ставити, да се одѣ сви страна 6. набројати може. Ово

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 може ва више начина уређено бити. Деци валя само еданъ начинъ показати, илъ ихъ упутити да га начине, н. пр.

2,	1,	3,
3,	2,	1,
1,	3,	2,

Остали начини могу бити ови:

2,	3,	1,		3,	1,	2,		3,	2,	1,		1,	3,	2,
3,	1,	2,		1,	2,	3,		1,	3,	2,		2,	1,	3,
1,	2,	3,		2,	3,	1,		2,	1,	3,		3,	2,	1,

и другчие јоштъ.

2.

Задатакъ. Бројеве 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, и 9, у три реда, све по три броја, тако ставити, да се одъ сви страна 15. набројати може, илъ исти број да не сме дваредъ написанъ бити. н. пр.

4,	3,	8,
9,	5,	1,
2,	7,	6,

ва на десно, и натрашке, и озго доле, и увис збрајати. И ово може на више начина уређено бити, као.

6,	7,	2,		8,	3,	4,		4,	9,	2,		8,	1,	6,		2,	7,	6:
1,	5,	9,		1,	5,	9,		3,	5,	7,		3,	5,	7,		9,	5,	1,
8,	3,	4,		6,	7,	2,		8,	1,	6,		4,	9,	2,		4,	3,	8,

и другчие. Валя задати, да свако дете, на што више уме начина напише.

3.

Задатакъ. Погодити замишљенъ број. Задай некъ сваки по еданъ кои воле број замисли. Заповеди нека га са 2. мултиплицираю. Томъ продукту некъ 4. адираю. Ту суму нека са 100 мултиплицираю. Од тог продукта некъ 320. субтрахираю; и нека ти рест кажу, одъ коегъ кадъ кажу обе цифре одсечеш, остаети замишљени број. — С' овимъ можешъ сву децу,

ако ће их стотинама бити, у исти часъ, у врло озбиљанъ по њи, а и користанъ посо увући.

4.

Задатакъ. Рачунъ, кодъ коегъ увекъ 64. остане. Задай некъ сваки по еданъ брой, кои ко воле, себи напише. Заповеди нека са 4. мултиплицираю. Тай продуктъ нека са 2. дивидираю. Тай квоциентъ нека са 16. мултиплицираю. Тай продуктъ нека са 2. мултиплицираю: најпосле нека тай продуктъ свакъ са своимъ заумлѣнимъ бровмъ дивидира, мора сваком 64! у квоциенту изаћи.

5.

Заповеди деци некъ ове бровве овимъ редом напишу: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, и 9, и нека свако себи по еданъ брой кои најволие одъ овихъ на страну прибележи; после нека тай најмили брой са 9. мултиплицираю, а онда са тимъ добивенимъ продуктомъ нека мултиплицираю цео горе написани редъ бровва, и свакоме ће у продукту све само они бровви изаћи, коегъ ко најволие. — Оћешъ ли ти да другомъ погодишъ ово, а ти себи напиши горнѣ бровве, и нека онај комъ погађашъ, свой одъ овихъ најмили брой (окромъ 8, ерѣ овогъ нема овде) са 9 мултиплицира, о нека продуктъ каже, а тићешъ с' тимъ себи горе прибележени редъ бровва мултиплицирати, и изаћиће ти све сами они бровви, когъ онај замислио.